

XXXVI Ogólnopolski Zjazd Agrometeorologów i Klimatologów

Streszczenia prac

**18–20 września 2013
SGGW w Warszawie**

KOMITET ORGANIZACYJNY:

Dr inż. Tomasz Rozbicki – współprzewodniczący
Dr hab. Elwira Żmudzka – współprzewodnicząca
Dr inż. Dariusz Gołaszewski – sekretarz
Ewa Kazubek
Dr inż. Małgorzata Kleniewska
Dr inż. Grzegorz Majewski
Mgr inż. Wiesława Przewoźniczuk
Dr Katarzyna Rozbicka
Mgr inż. Mariusz Truszkowski

KOMITET HONOROWY:

Dr hab. Romuald Madany
Prof. dr hab. Czesław Koźmiński
Prof. dr hab. Janusz Paszyński

KOMITET NAUKOWY:

Przewodniczący: dr hab. inż. Andrzej Żyromski, prof. nadzw. – UP we Wrocławiu

Prof. dr hab. inż. Bożena Michalska – ZUT w Szczecinie
Prof. dr hab. Krzysztof Błażejczyk – UW w Warszawie
Dr hab. Andrzej Doroszewski prof. nadzw. – IUNG-PIB w Puławach
Prof. dr hab. Kazimierz Kłysik – UŁ w Łodzi
Prof. dr hab. Leszek Kuchar – UP we Wrocławiu
Prof. dr hab. inż. Leszek Łabędzki – ITP w Bydgoszczy
Prof. dr hab. inż. Janusz Miczyński – UR w Krakowie
Dr hab. Krzysztof Miękała, prof. UWr – UWr we Wrocławiu
Prof. dr hab. Janusz Olejnik – UP w Poznaniu
Prof. dr hab. Rajmund Przybylak – UMK w Toruniu
Prof. dr hab. inż. Marian Rojek – UP we Wrocławiu
Dr inż. Tomasz Rozbicki – SGGW w Warszawie
Prof. dr hab. inż. Zbigniew Szwejkowski – UWM w Olsztynie
Prof. dr hab. inż. Jacek Żarski – UTP w Bydgoszczy

ISBN 978-83-7583-477-2

Druk: POLIMAX s.c., ul. Nowoursynowska 161L, 02-787 Warszawa

Przybylak R.¹, Filipiak J.², Oliński P.¹

¹Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (Nicolaus Copernicus University in Toruń)

²Uniwersytet Gdański (University of Gdańsk)

Obserwacje meteorologiczne Gottfrieda Reygera w Gdańsku w latach 1722-1769 i ich przydatność do badań zmian klimatu

Meteorological observations of Gottfried Reyger in Gdańsk from 1722 to 1769 and their applicability to climate change analysis

Słowa kluczowe (Key words): temperatura powietrza, opady atmosferyczne, Polska, Gdańsk, klimatologia historyczna (air temperature, atmospheric precipitation, Poland, Gdańsk, historical climatology)

Gottfried Reyger (1704-1788) pochodził z gdańskiej rodziny kupieckiej. W latach 1720-1722 uczył się w Gimnazjum Akademickim w Gdańsku, następnie do 1726 r. studiował prawo na uniwersytecie w Halle. Jego zainteresowania naukowe po studiach koncentrowały się na naukach przyrodniczych, geografii i astronomii. Jest znany przede wszystkim jako autor dzieła *Tentamen floras Gedanensis* (1764-66). Był członkiem powstałego w 1742 r. *Naturforschende Gesellschaft in Danzig*, pierwszego gdańskiego towarzystwa naukowego zajmującego się naukami przyrodniczymi.

Obok ww. zainteresowań prowadził również w okresie 1722-1769 systematyczne codzienne obserwacje pogody w Gdańsku, których rezultaty opublikowano w rozprawie „*Die Beschaffenheit der Witterung in Danzig vom Jahr 1722 bis 1769 beobachtet nach ihren Veränderungen und Ursachen erwogen*” (1770). Opisy Reygera są dość dokładne. Poświęcił w nich wiele uwagi charakterystyce termiczno-opadowej poszczególnych miesięcy, tygodni, a czasami nawet dni.

Informacje te pozwalają na rekonstrukcję przebiegu temperatury i opadów atmosferycznych dla wszystkich miesięcy, sezonów i lat badanego okresu. Wykonano ją stosując metodę 3-stopniowej indeksacji danych termicznych i opadowych miesięcy (poniżej normy (-1), w normie (0) i powyżej normy (+1)), przeprowadzonej w odniesieniu do warunków współczesnych niezależnie przez trzech badaczy (dwóch klimatologów i jednego historyka). Oceny warunków pogodowych sezonów i lat dokonano natomiast w skali 7-stopniowej wg propozycji Pfistera i in. (1994).

Średnio w badanym okresie dużo chłodniejsze niż obecnie były wiosny i w nieco mniejszym stopniu lata, natomiast jesień i zimy były cieplejsze. Szczególnie chłodne były wszystkie miesiące wiosenne i czerwiec, natomiast anomalnie ciepłe były luty i wrzesień. Częściej niż zwykle obserwowano sezony zarówno wilgotne, jak i suche, w efekcie dużo mniej było sezonów z opadami normalnymi. Niskie opady bardzo często występowały w maju i czerwcu, a duże z kolei w marcu i w lipcu.

Do okresów względnie chłodnych należały lata 1725-33 i 1739-43. Ciepłe były druga połowa lat 1730. oraz przełom lat 1750. i 1760. Bardzo wilgotne były lata 1730-1742, natomiast dość suche były przełom lat 1740. i 1750. oraz dekada lat 1760.

Adres do korespondencji:
Katedra Meteorologii i Klimatologii,
Wydział Nauk o Ziemi
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
ul. Lwowska 1; 87-100 Toruń
e-mail: rp11@umk.pl